

Oponentský posudek na diplomovou práci Šárky Urbanové *Demokracie v Indii*

Když vyšla před několika lety v českém překladu kniha Noama Chomského *Hegemonie nebo přežití*, mezi jinými chybami českého překladu se bylo možné setkat s převodem sousloví „the biggest democracy in the world“ jako „nejdemokratičtější země světa“, což asi sotva byl Chomského záměr vzhledem k tomu, že o pouhých pár stran dál hovoří o Indii jako o zemi s „fašistickou vládou“. Tato překladatelská chyba je myslím příznačná pro mechaničnost a povrchnost velké části českého vnímání Indie.

Je proto záslužné, že autorka zpracovala právě téma indické demokracie ze zajímavé perspektivy. Na klíčové otázky indického politického a stranického systému (možnosti sekularismu, problematika etnického násilí, význam Indického národního kongresu, role hinduismu a možnosti sekularismu) se autorka dívá na pozadí debaty o konsociační demokracii. V práci tak zároveň ukazuje Indii v roli politologického „case“, na němž Arend Lijphart i jeho kritici dokazují vzájemně protikladné závěry – zatímco pro Lijpharta je Indie případem funkčnosti konsociační demokracie, jeho kritikové jako Steven Ian Wilkinson tvrdí, že autor zcela nepochopil indickou realitu a že právě ty její prvky, které představují průnik s konsociační demokracií, jsou pro indickou společnost hluboce negativní – podporují etnické násilí apod. Práce se přiklání k druhému závěru a prezentuje jej jako neskonale bližší indickým realitám.

Za jednoznačný klad práce lze označit práci s teorií – jakkoli se práce „rozpadá“ na teoretickou první část a empirickou druhou, jak bývá zvykem, v poslední kapitole dojde k jakési jejich fúzi prostřednictvím důkladného přiblížení debaty Linhart vs. Wilkinson. Díky tomu dochází k silnějšímu propojení teorie s empirií, probíraná fakta jsou vidět v argumentační dynamice odborného sporu. Tato závěrečná část práci zajímavým způsobem dynamizuje.

Je třeba ocenit, že autorka k tématu prostudovala značné množství literatury a byla schopna z ní i vcelku originálním způsobem těžit. Sporný může zůstat okruh diskutovaných témat – jestliže je oceněníhodné, že autorka sleduje debatu o místních specifikách sekularismu v Indii a také o významu etnicity v této zemi, oponent se nemohl při četbě práce zbavit otázky, zda je možné vysvětlit demokracii v Indii bez analýzy sociální struktury této země. Jakkoli sociální otázky v práci občas probleskují, a to nikoli nevýznamně (zejména pokud jde o roli mezikastovní dynamiky), práce nijak soustavně neadresovala indická sociální specifika, která jistě nelze opominout, chceme-li věrohodně diskutovat kupříkladu o zdrojích mezietnického násilí. Je ovšem pravda, že by taková analýza práci patrně značně prodloužila a rozšířila již tak jistě značný objem práce, který do ní autorka vložila.

Jazyková úroveň práce kolísá, objevuje se zde řada chyb ve zcela základních jazykových jevech jako jsou čárky či shoda podmětu s přísudkem. Z druhé strany si autorka osvojila vcelku kultivovaný jazyk odborného textu.

Práce bezpochyby splňuje nároky kladené na tento typ prací. Je kultivovaným a samostatným shrnutím diskuse podstatného politologického problému. V práci jsem ovšem poněkud postrádal výraznější vlastní uchopení tématu. Proto předávám komisi své váhání mezi známkami výborně a velmi dobře.

PhDr. Ondřej Slačálek